

COMITETUL PARLAMENTAR DE ASOCIERE UE - REPUBLICA MOLDOVA

Reuniunea a cincea

25-26 octombrie 2017

Strasbourg

DECLARAȚIE FINALĂ ȘI RECOMANDĂRI
În temeiul Articolului 441 (3) al Acordului de Asociere

În cadrul copreședinției dlui Andi Cristea, în numele Parlamentului European și a dlui Iurie Leancă, în numele Parlamentului Republicii Moldova (în continuare ‘Moldova’), Reuniunea a cincea a Comitetului Parlamentar de Asociere UE-Moldova (CPA) s-a desfășurat la Strasbourg pe 25-26 octombrie 2017.

Comitetul Parlamentar de Asociere, luând în considerare situația actuală a relațiilor UE-Moldova și a implementării Acordului de Asociere, a convenit asupra următoarei declarații finale și a recomandărilor.

Comitetul Parlamentar de Asociere:

Privind relațiile UE-Moldova și implementarea AA/DCFTA

1. Reiterează faptul că, în temeiul Art. 49 al Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE), Republica Moldova – ca și oricare alt stat european – are un viitor european și poate solicita aderarea la Uniunea Europeană cu condiția respectării principiilor democrației, a drepturilor fundamentale și a drepturilor minorității, precum și a statului de drept; Subliniază că viitorul european al Moldovei trebuie să se bazeze, mai întâi de toate, pe aderența la valorile ce stau la baza UE;
2. Subliniază necesitatea de a acorda o atenție deosebită punerii în aplicare a AA/DCFTA în toate domeniile, pentru a realiza întregul potențial al acordului, în conformitate cu raportul de implementare din 10 martie 2017 al Comisiei Europene și al SEAE; Salută adoptarea Planului Național de Acțiune din 2017-2019 privind punerea în aplicare a Acordului de Asociere și a programului legislativ anual pentru implementarea Acordului de Asociere în 2017; Remarcă importanța comunicării și atingerii consensului în ceea ce privește Planul Național de Acțiuni, continuând în mod consecvent implementarea prin angajamentele existente și în anul 2018, indiferent de alegerile legislative iminente;
3. Salută creșterea continuă a economiei moldovenești, îmbunătățirea perspectivelor economice și financiare și stabilizarea rolului instituțiilor UE și internaționale în sprijinirea creșterii economice în țară; Salută, la rândul său, consolidarea redresării UE, ceea ce favorizează dinamica pro-ciclică în Moldova și în rândul partenerilor estici ai UE;

4. Salută consolidarea relațiilor comerciale dintre UE și Republica Moldova, confirmate de faptul că UE este în fruntea partenerilor comerciali ai Moldovei; Subliniază contribuția pozitivă pe care o are în continuare Acordul de Asociere UE-Moldova cu Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) pentru relațiile comerciale și economice dintre UE și Moldova, favorizând reforme structurale și atractivitatea condițiilor economice din Moldova;
5. Evidențiază modul în care relația aprofundată a Moldovei cu UE nu exclude menținerea și continuarea relațiilor politice și economice mai strânse cu țările terțe; consideră că deschiderea Moldovei către noi piețe va face economia sa mai competitivă, va crește atractivitatea pentru investiții și va conduce la creșterea puterii de cumpărare a cetățenilor săi;
6. Încurajează instituțiile moldovenești să colaboreze și să se concentreze pe niște reforme tangibile care ar putea duce la creșterea prosperității, competitivității și justiției pentru toți moldovenii; Subliniază riscul de încetinire a procesului de reforme din cauza polarizării provocate de apropiatele alegeri parlamentare din 2018, deoarece acest fapt ar penaliza cetățenii moldoveni și ar fi în detrimentul căii europene a Moldovei;
7. Reamintește Declarația comună a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei (Anexa II) privind decizia de a acorda asistență macrofinanciară Republicii Moldova care a respectat mecanismele democratice eficiente, printre care un sistem parlamentar pluripartit, statul de drept și respectarea drepturilor omului, condiții preliminare pentru acordarea asistenței macrofinanciare;
8. Salută sprijinul continuu oferit de Consiliul Europei, de Comisia de la Veneția și de OSCE/ODIHR în abordarea chestiunilor de importanță fundamentală pentru consolidarea instituțiilor moldovenești, buna funcționare a democrației moldovenești și, în special, avizul său din 19 iunie 2017 privind sistemul electoral pentru alegerea Parlamentului;
9. Subliniază importanța respectării așteptărilor înalte ale cetățenilor Moldovei și ale UE în ceea ce privește eradicarea corupției și consolidarea statului de drept și a bunei guvernări; Accentuează necesitatea unui angajament din partea Moldovei în vederea adoptării și implementării depline a reformelor în domeniul judiciar, administrației publice și combaterii corupției; Solicită autorităților UE și ale statelor membre ale UE să sprijine pe deplin eforturile de anchetă pentru a aduce în fața justiției persoanele responsabile de practici de corupție activă și pasivă din Moldova, precum și din UE;
10. Subliniază, de asemenea, importanța majoră a unei reforme profunde a sistemului judiciar și, în acest sens, așteaptă cu nerăbdare punerea în aplicare deplină a strategiei reformei justiției; subliniază necesitatea de a spori transparența și imparțialitatea selecției judecătorilor și procurorilor; reamintește așteptările ridicate ale cetățenilor cu privire la procedurile judiciare legate de fraudă bancară și necesitatea de a aduce în fața justiției pe toți cei responsabili; își exprimă, prin urmare, dezamăgirea față de lipsa progresului în urmărirea penală a cauzelor ca urmare a publicării rezultatelor investigației Kroll; subliniază că toate procesele de judecată ar trebui să se desfășoare în conformitate cu standardele internaționale și ar trebui să fie transparente;
11. Subliniază importanța deosebită a unei lupte eficiente împotriva corupției, în special la nivel înalt; reiterează faptul că este necesară existența instituțiilor depolitizate de stat și eradicarea corupției la toate nivelurile pentru ca procesul de reformă să aibă credibilitate în ochii publicului; regretă, în acest sens, ritmul lent al implementării pachetului legislativ privind integritatea, adoptat în august 2016; accentuează, în special, necesitatea de a asigura un proces de selecție atentă a unei conduceri cu adevărat independente și a inspectorilor

Autorității Naționale de Integritate și de a aloca fonduri suficiente pentru funcționarea acesteia, inclusiv introducerea unui sistem eficient de declarații electronice privind veniturile și proprietatea până la sfârșitul anului 2017;

12. Invită guvernul moldovean să promoveze în continuare crearea unui serviciu public responsabil, transparent și bazat pe merite, care să abordeze politizarea excesivă a instituțiilor statului, corupția sistemică, lipsa independenței judecătorești, guvernanta sectorului financiar și investigația insuficientă a fraudei bancare; Salută, în acest sens, raționalizarea numărului de ministere, astfel încât să fie creată o administrație publică mai eficientă și mai bine plătită;
13. Salută rolul jucat de societatea civilă moldovenească în promovarea participării la dezbaterile politice și solicită autorităților moldovene să protejeze și să consolideze activismul societății civile din Moldova prin asigurarea unui cadru juridic solid, evitând reglementările inutile și invazive; Reafirmă faptul că societatea civilă a Moldovei joacă un rol esențial în monitorizarea punerii în aplicare a Acordului de Asociere și a agendei de reforme; Încurajează guvernul și parlamentul să coopereze cu Platforma societății civile UE-Moldova, înființată în cadrul Acordului de Asociere în acest scop; reiterează faptul că angajamentul față de societatea civilă ar trebui să fie sistematic și continuu și îndeamnă la utilizarea celor mai bune practici ale altor țări partenere estice în acest domeniu;
14. Reamintește importanța asigurării pluralismului mass-mediei, inclusiv al posturilor de televiziune, protejând media independentă și libertatea de exprimare și reformând radiodifuzorul național; în acest sens, accentuează încă o dată necesitatea adoptării urgente a noului Cod al Audiovizualului, care este în așteptare de mai mulți ani; prin urmare, solicită grupului de lucru respectiv care a fost stabilit recent de Parlamentul Moldovei să acționeze rapid în vederea adoptării, până în vară, a noului Cod al Audiovizualului în baza proiectului elaborat în 2011 în consultare cu societatea civilă și cu sprijinul UE, al Consiliului Europei și al OSCE; Noul Cod trebuie să pună la dispoziție toate instrumentele necesare pentru a lua măsuri împotriva dezinformării și propagandei desfășurate de canalele mass-media rusești în conformitate cu cele mai bune practici ale UE, în general și ale statelor membre, în special;
15. Îndeamnă la întreprinderea eforturilor continue pentru consolidarea unei supravegheri bancare independente și stabilizarea sectorului bancar, astfel încât să sporească încrederea în sectorul financiar moldovenesc și să se evite repetarea cazurilor de scandal bancar și de spălare de bani care a avut loc în 2014; Recunoaște importanța primordială a Legii cu privire la activitatea bancară, adoptate recent, care corespunde cerințelor Basel III.
16. Încurajează autoritățile UE și cele moldovenești să urmeze politici care vor favoriza contactele interumane, programe de schimb în domeniul educației și o incluziune mai pronunțată a instituțiilor educaționale moldovenești în Spațiul European al Învățământului Superior și în Procesul de la Bologna;
17. Face apel la Guvernul Moldovei să reformeze sectorul energetic pentru a spori transparența costurilor și contractelor din sectorul energetic, să îmbunătățească independența și eficiența energetică, în special, prin consolidarea independenței agenției de reglementare în domeniul energetic, sporind interconexiunile cu UE la nivel energetic și prin intermediul diversificării surselor de energie, inclusiv energia regenerabilă și reducerea dependenței de combustibili fosili;

Privind Summitul Parteneriatului Estic

18. Salută declarația comună din 6 iulie a președinților Parlamentelor din Georgia, Moldova și Ucraina, care reafirmă angajamentul puternic proeuropean al Parlamentelor lor având în vedere Summitul Parteneriatului Estic din 24 noiembrie 2017 de la Bruxelles;
19. Subliniază rolul important pe care îl au relațiile parlamentare puternice în vederea aprofundării relațiilor bilaterale dintre UE și Moldova, precum și contribuția la prioritățile politicii pentru viitorul Parteneriatului Estic, examinarea domeniilor în care au fost realizate progrese insuficiente, schimbul de bune practici, consolidarea încrederii și acordarea susținerii politice pentru succesul Parteneriatului Estic;
20. Salută o mai bună coordonare între parlamentele partenerilor estici și, în special, parlamentele țărilor cu care UE a încheiat un Acord de Asociere; subliniază, în acest sens, rolul pozitiv pe care l-ar putea avea Grupul de lucru privind Acordul de Asociere al Adunării Parlamentare Euronest pentru realizarea pe deplin a potențialului Acordurilor de Asociere și al Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA);
21. Încurajează toate statele membre ale UE să se angajeze ferm la cauza Parteneriatului Estic pentru a promova stabilitatea, convergența și prosperitatea comună pentru cetățenii UE și ai Parteneriatului Estic;
22. Îndeamnă instituțiile UE și statele membre ale UE să dezvolte sisteme de apărare pentru a face față amenințărilor hibride, cum ar fi atacurile cibernetice, campanile de dezinformare și finanțarea ilegală a partidelor politice, reprezentate de actorii statali și neguvernamentali; Invită UE și partenerii estici să facă schimb de bune practici în aceste domenii; Salută concentrarea mai accentuată pe consolidarea structurilor de securitate și apărare ale UE și solicită cooperarea dintre partenerii estici capabili și dispuși în cadrul proiectelor de apărare și în structurile PSAC (Politica de Securitate și Apărare Comună), acolo unde este cazul;
23. Salută documentul comun de lucru al SEAE și CE care identifică 20 de rezultate livrabile pentru anul 2020; Este de părere că realizarea fermă a rezultatelor și implementarea programelor comune sunt esențiale pentru a reprezenta avantajele concrete ale Parteneriatului Estic atât pentru cetățenii partenerilor estici, cât și pentru UE;
24. Subliniază că, în cadrul Politicii Europene de Vecinătate și al Parteneriatului Estic, UE a stabilit o abordare marcată de o diferențiere sporită între parteneri; o mai mare concentrare pe obiectivele convenite cu partenerii și o mai mare asumare de către statele membre și țările partenere; Subliniază importanța oferirii de oportunități suplimentare pentru aprofundarea relațiilor dintre UE și acei parteneri care au realizat progrese substanțiale în implementarea reformelor legate de AA/DCFTA, pentru a impulsiona relațiile, în conformitate cu modelul "EaP+" examinat de Parlamentul European; Consideră că aceste oportunități ar putea include finanțare suplimentară pentru Ucraina, Georgia și Moldova, care s-ar putea axa pe infrastructura socială și economică, preferințe tarifare unilaterale suplimentare, eliminarea tarifelor de roaming între parteneri și UE și dezvoltarea benzii largi de capacitate înaltă, precum și obiective pe termen mai lung, cum ar fi aderarea la uniunea vamală, uniunea energetică, uniunea digitală și spațiul Schengen, integrarea în rețelele de transport ale UE, parteneriatele industriale, participarea sporită la alte programe și agenții ale UE;

Privind conflictul transnistrean

25. Este profund îngrijorat că independența, suveranitatea și integritatea teritorială a partenerilor estici ai UE continuă să fie subminată de conflictele nesoluționate, majoritatea dintre care au fost inițiate și sunt încă susținute în mod activ de Federația Rusă contrar angajamentelor sale internaționale de a susține ordinea juridică internațională, în special, în calitate de membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU;
26. Solicită Rusiei să se angajeze în mod constructiv în formatul 5+2 pentru a identifica o soluție eficientă și durabilă pentru rezolvarea conflictului transnistrean; recunoaște lipsa de până acum a progresului în cadrul formatului '5+2' și solicită o implicare mai mare din partea UE; Solicită Rusiei să recunoască și să respecte suveranitatea și integritatea teritorială a Moldovei, să reducă stocurile învechite de muniții, care reprezintă o amenințare la securitatea regiunii și să-și retragă trupele de pe teritoriul Moldovei; Reiterează invitațiile făcute Chișinăului și Tiraspolului de a intensifica eforturile în vederea identificării unei soluții eficiente pentru rezolvarea conflictului transnistrean în cadrul negocierilor în formatul 5+2 și de a întreprinde pași concreți pentru a îmbunătăți condițiile de trai ale populației; prin urmare, încurajează toate părțile să reia negocierile în formatul 5+2 cât mai curând posibil.